

ПОТОМЦИТЕ НА БОТЕВИЯ ЧЕТНИК ХАДЖИ КОСТАДИН

Проф. д-р Никола Чаракчиев

(Доклад пред конференция "Христо Ботев и неговите четници", 19 май 2008 Калофер)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Родът на ботевия четник Хаджи Костадин поп хаджи Димитров хаджи Костов е един от забележителните интелектуални родове в българската и руска история. Бащата на х. Костадин е известният сливенски свещеник п х Димитър х Костов Димитров (1826-1864), роден в село Градец, Сливенско. Майката на х Костадин е х Пенка Димова Христова (1826-1896) и е от популярния градешки род на Повивковите.

2. МАТЕРИАЛ И МЕТОДИКА

За изследване на потомците на х. Костадин беше създадена специална методика, включваща най-новите съвременни инструменти за изследване и опериране като използване на Интернет за информация и комуникация, софтуерната програма Family Tree Maker за изобразяване и анализ на родствените връзки и други последни постижения в областта на генеалогията.

Всички потомци на х Костадин живеят в Русия и цялото изследване на този род се проведе дистанционно. Това наложи създаването на специализиран проект за търсене, изучаване и връзка на и между неговите потомци и родственици. За реализиране на този идея се оформи звено, наречено "Български генеалогичен център", който по-късно стана част от Българско генеалогично дружество "Родознание". Част от този проект е създаване и популяризиране на конферентна връзка между роднини и родственици чрез интернет продукта Skype. Български генеалогичен център разполага със собствен E-mail адрес bulfamily@hotmail.com , чрез който се обменя информация между роднините. По-късно към този адрес се включи и "Българския ДНК проект", чрез който се осъществява изследване миграцията на нашите предшественици. След събиране на достатъчно оригинални информационни материали за потомците на х Костадин се оформи специален архив за него, който е именуван на името на неговия дядо – Хаджи Костов [1]. Архивът беше създаден през 2005 година и от тогава в него постоянно постъпват множество оригинални документи и фотографии от потомци и роднини.

3. ПОТОМЦИ НА Х КОСТАДИН П Х ДИМИТРОВ Х КОСТОВ

Хаджи Костадин е роден на 20 февруари 1850 г. в Сливен [2]. Първоначално Костадин учи в родния си град, а по-късно във Военното училище в Одеса [3]. При първия слух, че е обявена Сръбско-турската война, той напуска училището и тръгва към Сърбия. В Кишинев научава, че Ботев се готви да премине в България и се записва в четата му. Участва в битките срещу редовната турска войска до гибелта на Войводата. След

разгрома на четата, първоначално скита из Стара планина, а впоследствие достига до София. Снабдява се с чужд паспорти и през Цариград заминава за Одеса, където завършва военното си образование [4]. В Русия х Костадин приема името Константин Дмитриев. Служи като офицер в руската армия през времето на Александър III и Николай II. Умира на 25 януари 1907 г. Съществува богата колекция от негови снимки, съхраняващи се в Български исторически архив в София [1].

Хаджи Костадин и съпругата му Мария Панайотова Минкова имат две деца - Александр и Мария.

АЛЕКСАНДР КОНСТАНТИНОВИЧ ДМИТРИЕВ (1893-1941) е женен за Валентина Марковна Горьковая (1897-1972). На Александър и Валентина се раждат четири деца: НИКОЛАЙ, БОРИС, ЕЛЕНА и АНДРЕЙ [5].

Първородният син НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ е роден в Москва на 27 декември 1924 г. Николай Дмитриев е женен за Тамара Ивановна Поздышева (1923-1955). Николай и Тамара имат син Александр Николаевич Дмитриев (1949) и дъщеря Вера Николаевна Дмитриева (1951). Вера има двама сина - Сергей Александрович Савельев (1976) и Иван Александрович Савельев (1978-2004). През 1960 г. Николай се оженва за Людмила Васильевна Старкова (1928), която ражда Екатерина Николаевна Дмитриева (1961) и Василий Николаевич Дмитриев (1963). Екатерина се омъжва за Александр Васильевич Логинов (1957) и ражда Илья Александрович Логинов (1984), Людмила Александровна Логинова (1989), Наталья Александровна Логинова (1991), Николай Александрович Логинов (1994) и Мария Александровна Логинова (2001). Второто дете на Александър Дмитриев и Валентина Марковна Горьковая е БОРИС АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ (1926-2007). Жена му е Татяна Леонидова Бикфьодорова. Борис и Таня имат син Андрей Борисович Дмитриев (1950). Съпругата на Андрей е Таисия Петровна Рыскалова (1951). Дъщеря им Елизавета Андреевна Дмитриева (1979) се омъжва за и Григорий Михайлович Карповский (1979) и ражда Ксения Григорьевна Карповская (2004).

ЕЛЕНА АЛЕКСАНДРОВНА ДМИТРИЕВА (1931), единствената дъщеря на Александр Дмитриев и Валентина Марковна Горьковая, е хуманен лекар. Съпругът ѝ е Юрий Владимирович Булыкин (1931-2007). Дъщеря им Ольга Юрьевна Булькина (1958) се омъжва за Валерий Иванович Кузнецов (1958) и се радват на децата си Светлана Валерьевна Кузнецова (1981) и Анастасия Валерьевна Кузнецова (1985). Синът им Павел Юрьевич Булыкин (1963) е женен за Уляна Аркадьевна Шибаева (1964). Алина Павловна Булькина (1989) е тяхна дъщеря.

Най-малкият брат на Никола, Борис и Елена се казва АЛЕКСЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ (1938-1994). Роден е в Москва. Първата му съпруга е Марина Васильевна Иванова (1939). Алла Алексеевна Дмитриева (1965) е тяхна дъщеря. Алла се омъжва за Дмитрий Валерьевич Ручкин (1969), а Иван Дмитриевич Ручкин (1989) е техен син. Втората съпруга на Алексей Дмитриев е Людмила Евгеньевна Сташина (1938-2004). Алексей и Людмила имат две дъщери – Наталья и Юлия. Наталья Алексеевна Дмитриева (1972) е омъжена за Алексей Васильевич Градсков (1970) и имат син Алексей Алексеевич Градсков (1995). Юлия Алексеевна Дмитриева (1973) е омъжена за Сергей Анатольевич Герасимов (1959) и имат двама сина - Дмитрий Сергеевич Герасимов (2000) и Иван Сергеевич Герасимов (2004).

МАРИЯ КОНСТАНТИНОВНА ДМИТРИЕВА (1894-1986) е женена за Олег Юрьевич

Корсаков (1879-1938). Олег Юрьевич Корсаков (181?-1938) е техен син.

4. ПЕРСОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

На основание на осъществените до сега проучвания могат да се направят кратки персонални характеристики за личностите в рода, за които се разполага с информация.

4.1. Преки потомци.

АЛЕКСАНДР КОНСТАНТИНОВИЧ ДМИТРИЕВ е царски офицер, който през 1941 година загива при отбраната на Москва.

МАРИЯ КОНСТАНТИНОВНА ДМИТРИЕВА е популярна под името Маня. На нея дължим много за окомплектоването на фонда, създаден за баща ѝ х Костадин. Голяма част от семейния снимков архив тя предаде за съхранение в България и неговото наличие стана по-късно мотив за откриване на архивния фонд [1].

Най-много информация има за НИКОЛАЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ. Още в пред училищна възраст той чете книги по астрономия, математика и алгебра. В училище го приемат направо в трети клас. Николай е отличник и често учудва със способностите си споите близки. Това става достояние на заинтересовани инстанции в Москва и скоро цялото семейство заминава за столицата. Първите публикации за надарения младеж се появяват в пресата през 1933 година. През август 1939 г. вестниците "Известия", "Правда" и "Московски новости", излизащ на английски език (Moscow News, September 4, 1939, Math Wizard, 14, Enters University. Kolya Dmitriev), съобщават, че 14 годишния пионер Коля Дмитриев., който е приет в Механо-математическия на Московския държавен университет, по молба на Всесъюзния комитет на висшите училища, е най-младият студент, който някога е бил приет в университет. Николай се дипломира през 1945 година. През 1944 година е приет на работа в Математическия институт на АН на СССР като младши научен сътрудник. През 1946 година постъпва на работа в Института по химия и физика към АН на СССР. През 1948 година постъпва на работа в днешния РФЯЦ – ВНИИЗФ (Руски федеративен ядрен център – Общо руски научно изследователски института по експериментална физики). През 1953 защитава дисертация и получава званието старши научен сътрудник. От 1955 до смъртта си през 2000 година е началник отдел на теоретично отделение № 01. Лауреат е на Сталинска (1951) и Държавна награда (1972), има два ордена Червено знаме на труда (1949 и 1956) и орден Ленин (1961). Суперлативите за Николай са много. Наричат го "Математик надарен от бога". Когато го запитали "Кое според Вас е най-ценното нещо във Вашия живот?" той отговаря "Бомбата, защото тя създаде паритет в света" [6]. Малкото официални сведения за Никола Дмитриев показват, че той е осъществил "математическото осигуряване", т. е. математическите изчисления на процесите при термоядрения синтез на руската водородна бомба. Казват, че когато големите теоретици и конструктори са попадали в задънена улица, се чувало: "Хайде да се посъветваме с Коля" [6]. Това е една от причините той да получи името "Сив кардинал" – т. е. значима личност, която остава винаги в сянка. Николай остава огромно наследство от оригинални физически и математически разработки [7]. Никола Дмитриев почива на 23.09.2000 година. Интересно е съобщението за смъртта му, публикувано в http://www.left.ru/2000/4/Pamiati_tovarish.htm [8].

Синът на Николай - Александр НИКОЛАЕВИЧ ДМИТРИЕВ през време на своето гимназиално образование проявява прекрасни математически възможности. През 1972 година завършва МГУ, специалност Теория на вероятностите. Работил е в

Биологическия център в Пушино. За съжаление сериозни медицински проблеми не са му позволили да реализира своите възможности. Живее в Саров.

Дъщерята на Николай - Вера НИКОЛАЕВНА ДМИТРИЕВА – САВЕЛЪЕВА, е математик. Завършила е Мордовски държавен университет. Работи в 16 отдел на ВНИИЗФ от 1973 година като инженер програмист. Разработва модели на автоматизирани системи за изпитание на различни типове ядрени боеприпаси, а така също и обработка на резултатите от експериментите.

Очаква се традициите на Николай Дмитриев да се поемат от неговия внук - Сергей Александрович САВЕЛЪЕВ. Сергей завършва СарФТИ и от 2000 година работи в теоретичния отдел на ВНИИЗФ.

Иван Александрович САВЕЛЪЕВ е учил в СарФТ, но през 2004 година почива.

Дъщерята на Николай - Екатерина НИКОЛАЕВНА ДМИТРИЕВА – ЛОГИНОВА е завършила МВТУ. Проявява прекрасни математически способности и работи като конструктор и научен сътрудник в различни отдели на ВНИИЗФ. Тя е дарила рода с най-много потомци – двама сина и три дъщери. Живее в Саров

Синът на Николай - Василий НИКОЛАЕВИЧ ДМИТРИЕВ е завършил инженерство във ВЗПИ. Увлеча се в разработване, производство и изпитание на нетрадиционна авиационна техника.

Забележителни постижения в областта на науката е отбелязал и БОРИС АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ. Той е завършил МАИ (Московски авиационен институт). От 1971 година е доктор на техническите науки и основно е работил в ЦНИИ по Машиностроене, където е бил началник на сектор и водещ научен сътрудник. Живял е в Москва. Изключителен енциклопедист.

Синът на Борис – Андрей БОРИСОВИЧ ДМИТРИЕВ, се отличава също със своите енциклопедични познания. Днес той е университетски преподавател.

ЕЛЕНА АЛЕКСАНДРОВНА ДМИТРИЕВА – БУЛЫКИНА през 1956 година завършва Втори московски медицински институт. Работела е като лекар-педиатра в Саров през периода 1960-1988 година.

Дъщерята на Елена Булыкина - Ольга ЮРЪЕВНА БУЛЫКИНА – КУЗНЕЦОВА живее в село Каменкая, Пилнинский район, Нижегородской области. Работи като учител по математика.

Синът на Елена Булыкина - Павел ЮРЪЕВИЧ БУЛЫКИН работи в областта на енергетиката и живее в Москва.

АЛЕКСЕЙ АЛЕКСАНДРОВИЧ ДМИТРИЕВ две години е учил в МАИ, а след това е завършил МЗИ. Работил е в НИИ "Графит" и ТЗЦ. Живял е в Москва.

Най-много съвременна информация е получена от дъщерята на Алексей - Наталья АЛЕКСЕЕВНА ДМИТРИЕВА. През 2008 година тя инсталира програмата Skype, с помощта на която бяха осъществени рационални комуникационни връзки, вследствие на които се получиха много данни за историята на рода Дмитриеви. На нея дължим популяризирането и разпространението на много фотографски копия по Интернет, оригиналите на които се пазят в семейните архив на рода в Русия.

4.2. Родственици

Тамара Ивановна Поздышева – Дмитриева е първата съпруга на Николай Александрович Дмитриев. Завършила е МИСИС (Московски институт по стомана и сплави). Работела е в 4-то отделение на ВНИИЗФ. Има косвени данни (в связи с профзаболеванието вынуждена была уволиться), че е работела с радиоактивни

материали.

Людмила Васильевна Старкова – Дмитриевна е втората съпруга на Николай Александрович Дмитриев. Родена е в Одеса. Учила е в Физико-математическия университет в Одеса и Харковския университет. Тя е кандидат на физико-математическите науки. Работи в ВНИИЗФ (1952-1955) и ВНИИТФ (1955-1960). От 1961 година е отново сътрудник в ВНИИЗФ, началник лаборатория (1970-1990), а по-късно водещ научен сътрудник. Лауреат на държавна награда (2000). Татяна Леонидовна Биг-Федорова - Дмитриева беше забележителна и мотивирана личност. Проявяваше енциклопедични способности. Таисия Петровна Рыскалова – Дмитриева преди пенсионирането си беше университетски преподавател.

5. АНАЛИЗ

5.1. Статистически анализ за рода на х Костадин.

Понастоящем състава на рода на хаджи Костадин е както следва: Живи потомци на х Костадин п х Димитров х Костов – 27 души. Починали потомци на х Костадин п х Димитров х Костов – 7 души. Общ брой снахи, зетьове и потомци на х Костадин п х Димитров х Костов – 53 души. Потомците на х Костадин живеят главно в Москва и Саров (бивш Арзамас16). Понастоящем проучването на потомците на х Костадин се осъществява посредством класическа кореспонденция, непосредствен телефонен контакт или от Интернет базирани публикации.

5.2 Статистически анализ за четата на Христо Ботев.

Проучването на рода на х Костадин и значителните проявления на неговите потомци провокира идеята за преглед и на потомците на останалите живи ботевци четници. Ще припомним, че четата на Христо Ботев се е състояла от 208 (209) души [9]. От тях 94 четника остават живи, в затвор попадат 27 (28 четника), където умират 2 четника. В монографиите се отбелязва (приблизително и условно) следния социален състав на ботевите четници: Със специално образование са били 27 четника, занаятчии – 64 четника, собствен “бизнес” са имали 25 четника или общо 116 души. Останалите 90 души са били служители (т. е. наемни работници). Ботевият четник Войновски единствен е имал военно образование, а х Костадин по това време се е обучавал във Военното училище в Одеса.

6. ИЗВОДИ

6.1. Изводи за рода на х. Костадин

Безспорно най-значима личност в потомците на х Костадин е Николай Дмитриев. Той е един от световните вундеркинди, родил се и отрасъл в държава със специфичен държавен строй по времето на изключително важен период от време за човечеството. Николай Дмитриев е имал щастието да бъде забелязан и оценен от оторизираните държавни институции и му е дадена възможност да реализира своите възможности. Това е ставало чрез включването на надарени личности в научно-изследователски звена, базирани в секретни и “закрити” градове. Като начален старт в науката това е бил добър шанс за щастливците, но вероятно в по-късен етап те са били естествено ограничени да работят по “ангажирани” теми, което не винаги е създавало възможност дадена личност да се реализира всецяло в областта на своето амплоа. Няколко автора споделят (Андрей Сахаров, Геннадий Иванов и други [5, 10]), че както специфичния

характер на Николай, така и някои административни ограничения, не са позволили той да бъде оценен достатъчно и даже да стане Нобелов лауреат. Най-популярното постижение на Николай Дмитриев естествено остава участието му в разработката на първата атомна и водородно бомба на Русия [11, 12].

Каква страна съдба за род х Костадин п. х. Димитров х Костов. Шансът 50% да останеш жив (от приблизително 200 ботеви четника), за да имаш внук с невероятни дарби.

6.2. Някои изводи за четата на Христо Ботев и потомците им

От останалите живи ботеви четници се открояват няколко личности с приноси в българската и руска история, а именно: генерал Ботьов (почива през 1944), х Костадин п. х. Димитров х Костов и други. През 1945 последен почива Цанко Минков. Вероятно има и други потомци на ботевите четници, които са оставили значими следи в българската история. Интерес ще представлява целенасоченото изучаване на родовете на ботевите четници и тяхната днешна съдба в социално и ценностно отношение.

7. ПРИНОСИ, МОТИВИРАНЕ ОТ ИЗУЧАВАНЕТО НА РОДА НА Х КОСТАДИН.

Изследването на потомците на х Костадин допринесе до следните приноси в областта на българската генеалогия:

1. Създаване на специален архив от документи на ботевия четник х Костадин п х Димитров х Костов и неговите потомци и роднини.
2. Създаване на специализиран проект и модел за връзка и изучаване на потомците и родствениците на дадена личност. За реализиране на този проект се оформи звено, наречено "Български генеалогичен център", който по-късно стана част от Българското генеалогично дружество "Родознание".
4. Създаване, популяризиране и реализиране на проект за активна конферентна връзка между роднини и родственици чрез интернет продукта Skype.
2. Създаване на проект за "Генериране, развитието и съхранение на ценности" на личности от българско потекло с изключителен принос в световната наука.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Фонд № 894 на името на Хаджи Костов. Български исторически архив при Народна библиотека "Св. Св. Кирил и Методи" – София
2. "Телефтер или дългосодержател на Дмитрий Костов 1850-1862". Архивна единица 1 (ст. №. Ар. 6948). Отдел "Редки и ценни екземпляри" към Български исторически архив на Народна библиотека "Иван Вазов" – Пловдив
3. Табаков, С. Опит за история на град Сливен. Т. 2. С., 1924
4. Чаракчиев, Н. Хаджи Костадин п х Димитров х Костов. Национални родови четения "Родове на Христо Ботев и негови сподвижници" 1992 година със съдействието на Българско генеалогично дружество "Родознание", Национален музей - параход "Радецки" и Общобългарски комитет "Васил Левски"
5. Николай Александрович Дмитриев. Воспоминания, очерки, статьи. Под редакцията на Р. И. Илькаев и др. Саров (607190 – Нижегородской обл.), Русия: РФЯЦ – ВНИИЭФ (Российском федеральном ядерном центре – Всероссийского научно-исследовательского института экспериментальной физики), 2002. – 351 с.: ил. Тираж 1000
6. Ребров М. "Легенда и быль о Сером кардинале". Интервю с Николай Александрович Дмитриев, в. "Красная звезда" 16 октомври 1993 г.
7. Николай Александрович Дмитриев. Избранные труды Теоретическая физика

Математика. Под редакцията на Р. И. Илькаев и др. Саров (607190 – Нижегородской обл.), Русия: ФГУП “РФЯЦ – ВНИИЭФ” (Российском федеральном ядерном центре – Всероссийского научно-исследовательского института экспериментальной физики), 2004. – 511 с. Тираж 500

8. Некролог за смъртта на Николай Александрович Дмитриев

http://www.left.ru/2000/4/Pamiati_tovarish.htm

9. Чолов, П. и Николай Пачев. Четата на Христо Ботев. Кратка историческа енциклопедия. Майобо - Враца. 2001

10. Сахаров, А. Спомени Горки, Москва и после навсякъде. Университетско издателство “Св. Климент Охридски”. С., с. 117 и 119.

11. Ядерное и термоядерное оружие СССР 1949-1990 годы.

<http://www.nationalsecurity.ru/library/00045/00045nuclear040.htm>

12. Ахабабян, Н. Скорпионите в бутилката: паралелна история на създаването на водородните бомби в САЩ и СССР. 50 години от първото изпитание на термоядрена бомба. Светът на физиката том XXV, кн. 1, 2002. С.

http://www.inrne.bas.bg/wop/archive/wop_1_2002/

Публикуваният материал е актуализиран на 15.05.2008 година. Молим следете актуализацията на материала на www.EuroChicaho.com